

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľke **E. M. A. M.**, rodenej K., ktorá sa narodila X., naposledy bývala v M. a zomrela X., za účasti dedičov **1/ H. – P. M.**, bývajúceho v B.B., zastúpeného Mgr. P. K., advokátom so sídlom v Ž., **2/ R. T.**, bývajúcej vo F., zastúpenej JUDr. J. A., advokátom so sídlom v B., **3/ A. V.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. J. A., advokátom so sídlom v B., vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 17 D 803/2009, o dovolaní dediča 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2011 sp. zn. 7 CoD 6/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2011 sp. zn. 7 CoD 6/2011 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin uznesením z 25. júna 2010 č.k. 17 D 803/2009-27: I. určil všeobecnú cenu majetku poručiteľky, výšku dlhov poručiteľky a čistú hodnotu dedičstva (§ 175o O.s.p.), II. rozhodol, že dedičstvo, ktoré pozostáva zo spoluvlastníckeho podielu nehnuteľností v katastrálnom území Z. zapísaných na liste vlastníctva č. X. ako parcely č. X., X., X., X. a X. nadobúdajú v rovnakých podieloch dedičia 1/ až 3/, III. určil odmenu notára ako súdneho komisára.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie dedič 1/. Krajský súd v Žiline uznesením z 28. apríla 2011 sp. zn. 7 CoD 6/2011 jeho odvolanie odmietol. V odôvodnení uviedol, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bolo dedičovi 1/ doručované prostredníctvom poštového úradu v B.. Adresát na tzv. medzinárodnej doručenke potvrdil prevzatie jemu určenej zásielky 29. júla 2010 (štvrtok). Lehota 15 dní na podanie odvolania začala dedičovi 1/ plynúť 30. júla 2010 (piatok) a uplynula dňom 13. augusta 2010 (piatok). Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 18. augusta 2010, a to vzhľadom na jeho neskoršie

doručenie dedičkám 2/ a 3/. Pokiaľ dedič 1/ podal odvolanie (až) 23. septembra 2010, bolo potrebné považovať jeho opravný prostriedok za oneskorene podaný a v dôsledku toho ho odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal odvolací súd z § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol dedič 1/ dovolaním, v ktorom uviedol, že v konaní došlo k vadám v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Napadnuté uznesenie tiež spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Procesnú vadu konania, ktorá zakladá v danom prípade prípustnosť dovolania (§ 237 písm. f/ O.s.p.), vyvodzoval z toho, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť realizovať procesné oprávnenia, ktoré mal ako účastník občianskeho súdneho konania. Procesne nesprávny bol predovšetkým postup notára, ktorý v konaní o dedičstve postupoval bez riadneho upovedomenia a prítomnosti dediča 1/, i keď mal vedomosť o jeho inej adrese, než ktorá bola uvedená v zápisnici o predbežnom vyšetrení. Nesprávny bol ale tiež postup súdov oboch stupňov. Jeho odvolanie bolo odmietnuté ako oneskorene podané, i keď neboli splnené procesné predpoklady pre tento postup (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Odvolací súd vychádzal z nesprávneho zistenia, že prvostupňové uznesenie bolo dedičovi 1/ doručené 29. júla 2010 (čo údajne potvrdil svojím podpisom na tzv. medzinárodnej doručenke). V skutočnosti ale podpis na tejto doručenke nie je podpisom dediča 1/. Keďže toto „doručenie“ nebolo vykonané správne a nemohlo mať účinky riadneho doručenia, treba za deň doručenia prvostupňového uznesenia považovať až 8. september 2010, v ktorý dedič 1/ toto uznesenie osobne prevzal na Okresnom súde Martin. Jeho odvolanie bolo preto podané včas. Dovolanie dediča 1/ obsahuje aj vysvetlenie ním zastávaného názoru, z ktorého vyvodzoval existenciu tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) nesprávnosť právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dedič 1/ žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dedičky 2/ a 3/ vo vyjadrení k dovolaniu popreli existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Pripustili, že podpis na tzv. medzinárodnej doručenke vykazujúci podstatné odlišnosti od iných podpisov dediča 1/, nie je podpisom dediča 1/, to však podľa ich názoru ešte neznamená, že mu prvostupňové uznesenie nebolo doručené tak, ako uviedol odvolací súd. Pokiaľ chcel dedič 1/ spochybnit' skutočnosť vyplývajúcu z doručenky – verejnej listiny preukazujúcej doručenie prvostupňového uznesenia dňom

29. júla 2010, mal dokázať pravdivosť svojich tvrdení. Dedič 1/ tak ale nepostupoval. Predmetné rozhodnutie bolo 29. júla 2010 doručené dedičovi 1/ a odvolanie proti nemu podal oneskorene. Keďže odvolací súd správne odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, neopodstatnená je námietka dediča 1/, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať. Z týchto dôvodov dedička 2/ a 3/ žiadali, aby dovolanie bolo odmietnuté ako procesne neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom, skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Prípustnosť dovolania dediča 1/ proti napadnutému uzneseniu preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Procesnú prípustnosť dovolania dediča 1/ by vzhľadom na to zakladala len procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Dovolací súd je ex lege povinný skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z väd vymenovaných v tomto ustanovení. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dedič 1/ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; existencia väd tejto povahy ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Súd prax dospela k záveru, že ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie ako oneskorené, odňal tým účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (R 23/1994). So zreteľom na to a tiež s prihliadnutím na podstatu argumentácie dediča 1/, ktorou odôvodňoval procesnú prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku, bolo v dovolacom konaní potrebné posúdiť správnosť záverov odvolacieho súdu o dni doručenia prvostupňového rozhodnutia dedičovi 1/.

Rozhodnutie o dedičstve sa doručuje do vlastných rúk dedičov (viď naďalej aktuálne R 31/1970). Zo spisu vyplýva, že uznesenie Okresného súdu Martin z 25. júna 2010 č.k. 17 D 803/2009-27 bolo dedičom 1/ až 3/ doručované s tzv. medzinárodnou doručenkou (viď doručenky pripojené k č.l. 29 spisu). Pri jeho doručovaní nebol zachovaný rovnaký postup. Dedičkám 2/ a 3/ bolo doručované „doporučene“ (doručenky obsahujú adekvátne

označenie „x“ v kolónke Doporučená zásielka). Dedičovi 1/ bolo doručované inak – v jeho prípade doručka v kolónke Doporučená zásielka neobsahuje označenie „x“), pričom táto doručka mohla byť v súlade s jej predtlačeným textom podpísaná adresátom alebo jeho oprávneným zástupcom. Túto doručku podpísala osoba s neúplným podpisom (bez krstného mena) „M.“, ktorý (ako potvrdzujú aj dedičky 2/ a 3/) vykazuje podstatné odlišnosti od iných podpisov dediča 1/. Z predmetnej doručky ani z inej súčasti spisu nevyplýva, že podpis „M.“ na doručke je podpisom dediča 1/ alebo jeho oprávneného zástupcu.

V danom prípade tzv. medzinárodná doručka založená v spise na č.l. 29 nedáva dostatočný a nespochybniteľný podklad pre záver, že uznesenie o dedičstve bolo dedičovi 1/ doručené 29. júla 2010. Pritom platí, že len riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má ten dôsledok, že odvolacia lehota začne plynúť osobe, ktorej sa doručuje (R 19/1968). Keďže s doručením uznesenia súdu prvého stupňa tak, ako vyplýva z doručky s podpisom „M.“ a dátumom 29. júla 2010, nemožno spájať začiatok plynutia odvolacej lehoty dediča 1/, bolo potrebné začiatok tejto lehoty spájať s dňom účinného (nespochybniteľného) doručenia tohto rozhodnutia. To napokon zodpovedá aj názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorého vtedy, keď všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď napr. III. ÚS 331/04).

So zreteľom na nejasnosť okolností, za ktorých malo dôjsť k doručeniu uznesenia o dedičstve dedičovi 1/ dňa 29. júla 2010, možno mať v danej veci „rozumné pochybnosti“ o tom, či prvostupňové uznesenie bolo dedičovi 1/ v uvedený deň riadne doručené.

Vzhľadom na vyššie uvedené bolo potrebné považovať uznesenie súdu prvého stupňa za účinne doručené dedičovi 1/ až dňom 8. septembra 2010, kedy ho osobne prevzal na Okresnom súde Martin. Odvolacia lehota začala tomuto dedičovi plynúť nasledujúci deň a pokiaľ odvolanie podal na súde 23. septembra 2010, nemohlo ísť o odvolanie oneskorene podané.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd odňal dedičovi 1/ možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, i keď procesné predpoklady pre tento postup neboli dané. Námietka

dovolatela o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. je preto opodstatnená.

Výskyt niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 a 2 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nepristúpil k skúmaniu opodstatnenosti uplatnenia dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. januára 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková